

Motion om att stoppa bygget på Läkarhusets tomt vid Odenplan

Motion av Gabriel Kroon och Mats Johnsson (båda SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Valeskog

Sammanfattning av ärendet

Gabriel Kroon och Mats Johnsson (båda SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att stoppa bygget på Läkarhusets tomt vid Odenplan.

Motionärerna föreslår att detaljplanearbetet för Läkarhusets tomt vid Odenplan (Spelbomskan 9) ska revideras. Motionärerna vill att den planerade byggnaden i modern stil ersätts med ett hus i klassisk arkitektur som bättre harmonierar med de omkringliggande sekelskifteshusen. De föreslår även att möjligheten till återbruk av byggnadens bärande delar utreds samt att grannfastigheter inkluderas i planarbetet för att skapa en mer sammanhållen stadsbild.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Byggföretagen, Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare.

Byggföretagen, Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att det inte finns skäl att revidera planförslaget i enlighet med förslaget i motionen.

Exploateringsnämnden noterar att detaljplanen är ett så kallat privatmarksprojekt och det innebär att exploateringskontoret inte äger marken som omfattas av detaljplanen.

Stadsbyggnadsnämnden anser att den utformning som redovisas i den antagna detaljplanen är välmotiverad utifrån planområdets förutsättningar,

planeringsinriktningen i gällande översiktsplan samt genomförda analyser under planprocessen.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd framför att det fortsatt är angeläget att konsekvenser för kulturmiljö, stadsbild, skugg- och vindpåverkan studeras vidare och hanteras i fortsatt planarbete.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Bostadsbristen i Stockholm är en betydande samhällsutmaning i vår tid. Det finns fortfarande en bostadsbrist som staden har ett ansvar för att komma till bukt med. Nya bostäder skapar inte bara fler hem, utan bidrar även till tillväxt, social integration och en mer hållbar stad. Att bygga fler bostäder är därför en grundförutsättning för att kunna erbjuda goda livsvillkor, minska trångboddheten och ge fler människor friheten att leva och arbeta i Stockholm.

Allt bostadsbyggande i Stockholm måste ske inom ramen för plan- och bygglagens regler och i linje med Stockholms stads översiktsplan. Översiktsplanen är stadens långsiktiga strategi för hur mark- och vattenområden ska användas och utvecklas, och den slår fast vilka delar av staden som ska prioriteras för framtida bebyggelse. Ett viktigt syfte med översiktsplanen är att skapa ett mer sammanhängande, tillgängligt och hållbart Stockholm. I detta arbete är detaljplanen det centrala verktyget. En detaljplan reglerar vad marken får användas till, hur bebyggelsen ska utformas samt hur gator, parker och annan allmän plats ska ordnas. Genom detaljplaneprocessen prövas nya byggprojekt mot både lagkrav och stadens övergripande mål.

Detaljplaneprocessen är uppdelad i flera steg och bygger på insyn, utredning och dialog. Först fattar stadsbyggnadsnämnden beslut om att starta en plan. Då genomförs ett arbete där olika förutsättningar kartläggs, såsom naturvärden, kulturmiljö, infrastruktur, dagvattenhantering, buller och tillgänglighet. Detta resulterar i att förslag tas fram. Sedan följer ett samråd, där förslaget ställs ut och berörda parter, såsom boende, myndigheter och föreningar får möjlighet att lämna synpunkter. Efter samrådet bearbetas planförslaget, och i nästa steg sker en granskning där det återigen finns möjlighet att yttra sig innan planen bearbetas igen sett till inkomna synpunkter. Först efter det kan en plan slutligen antas politiskt. Under hela processen kan förändringar ske i planförslaget utifrån utredningsresultat och inkomna synpunkter. Processen är demokratisk och transparent, vilket är en viktig grundprincip för att säkerställa att besluten om stadens utveckling blir väl förankrade och balanserar olika intressen.

Arbetet med detaljplanen för fastigheten Spelbomskan 9 inleddes 2020. Planen antogs av stadsbyggnadsnämnden 2024 och vann laga kraft den 14 maj 2025 efter överklaganden. När en detaljplan vinner laga kraft är alla överklaganden slutligt prövade och planen blir bindande. Den detaljplan som vunnit laga kraft utgör den rättsliga ramen som staden ska förhålla sig till vid bygglovsprövning, markanvändning och övriga åtgärder.

Bilaga

Motion om att stoppa bygget på Läkarhusets tomt vid Odenplan, dnr KS
2024/1281-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 22 oktober 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunstyrelsen

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tillstyrker motionen i sin helhet.
2. Därutöver anföra följande:

Läkarhuset som är mycket synligt i stadsbilden har under flera decennier förstört miljön runt fastigheten som i och med att det är placerat söder om torget skuggar Odenplan under stor del av dagen. När huset nu är utrangerad får staden en möjlighet att återskapa den historiska planen. Det betyder inte nödvändigtvis att en ny byggnad ska vara en kopia av den som fanns före Läkarhuset utan att det ger plats för nytänkande om hur den nya fastigheten kan tillföra kvaliteter till området samtidigt som det kan återge stadsdelen den harmoni som funnits tidigare.

Staden missar detta tillfälle med det projekt som beslutats. Den nu föreslagna byggnaden är till och med högre än Läkarhuset och kommer att skugga torget i ännu högre grad än den tidigare. Förutom att den föreslagna byggnaden saknar de arkitektoniska kvalitetet som platsen förtjänar försöker staden och den styrande majoriteten gröntvätta projektet genom att delar av byggnaden ska utföras i trä. Det mest miljövänliga hade istället varit att återanvända de bärande betongdelarna och utifrån dessa skapa ett nytt hus. Bland de argument som används emot detta förfarandet finns bland annat att takhöjden är för låg. Det är naturligtvis nonsens. Om staden verkligen velat se på miljöfrågan i detta projekt hade ett nytt hus utgått ifrån den stomme som redan finns och skapat en fasad som bedömts passa till platsen. Om vi hade styrt hade det varit en klassiskt inspirerad fasad, men även utan det hade i stort sett vilken stil som helst passat bättre än vad som fanns tidigare, och likaså

bättre än det som föreslås.

Ärendet

Gabriel Kroon och Mats Johnsson (båda SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att stoppa bygget på Läkarhusets tomt vid Odenplan.

Motionärerna föreslår att detaljplanearbetet för Läkarhusets tomt vid Odenplan (Spelbomskan 9) ska revideras. Motionärerna vill att den planerade byggnaden i modern stil ersätts med ett hus i klassisk arkitektur som bättre harmonierar med de omkringliggande sekelskifteshusen. De föreslår även att möjligheten till återbruk av byggnadens bärande delar utreds samt att grannfastigheter inkluderas i planarbetet för att skapa en mer sammanhållen stadsbild.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Byggföretagen, Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare.

Byggföretagen, Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i stadsbyggnadsnämndens bedömning att den föreslagna detaljplanen för fastigheten Spelbomskan 9 syftar till att möjliggöra en ny byggnad som bidrar till fler bostäder, ett mer levande stadsrum och ett bättre stadsliv vid Odenplan. Den föreslagna bebyggelsen har tagits fram med utgångspunkt i platsens karaktär och förutsättningar, och prövas enligt gällande plan- och bygglagstiftning.

Stadsbyggnadsnämnden framhåller att planförslaget innebär ett tydligt arkitektoniskt tillskott som samtalar med omkringliggande bebyggelse och bidrar till att tydliggöra platsens roll som del av en urban stadsmiljö. Nämnden gör också bedömningen att den föreslagna byggnadens höjd är rimlig i förhållande till platsens exponering och att gestaltungsambitionerna är välmotiverade.

Stadsledningskontoret anser mot denna bakgrund att det inte finns skäl att revidera planförslaget i enlighet med motionens förslag.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige besvarar motionen med hänvisning till vad som sägs i detta tjänsteutlåtande

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2025 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Spelbomskan 9 är en fastighet som ägs av Skandia fastigheter och innehåller Läkarhuset Odenplan. Ett detaljplanearbete startade 2020 för utveckling av platsen. Detaljplanen antogs i stadsbyggnadsnämnden 2024. Därefter har den överklagats. Den föreslagna detaljplanen innebär en möjlighet att nuvarande byggnad rivs och att en ny byggs upp på platsen. Detaljplanen är ett så kallat privatmarksprojekt och det innebär att exploateringskontoret inte äger marken som omfattas av detaljplanen. Exploateringskontoret har således inte varit direkt inblandad i planprocessen. Detaljplanens innehåll och byggnadens gestaltning har varit en fråga för stadsbyggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2025 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret anser att den utformning som redovisas i den antagna detaljplanen är välmotiverad utifrån planområdets förutsättningar, planeringsinriktningen i gällande översiktsplan samt genomförda analyser under planprocessen. Synpunkter motsvarande de som förs fram i motionen har lyfts under samråd och granskning och har då beaktats. Planens utformning är resultatet av avvägningar mellan olika intressen såsom stadsbild, bebyggelsestruktur, funktionalitet och genomförbarhet.

Byggnaden kommer att vara väl synlig i stadssiluetten. Med hänsyn till platsens framträdande läge och områdets höga kulturvärden har särskilda krav ställts på att det nya förslaget ska uppvisa hög arkitektonisk kvalitet med fokus på en förbättrad helhetsverkan som stärker betydelsen av platsen.

Kontoret bedömer att föreslagen höjd och påverkan på stadsbilden är motiverad, då Läkarhuset redan idag fungerar som ett visuellt landmärke. Odenplan är, genom färdigställandet av Citybanan och i framtiden även Roslagsbanans eventuella nya dragning, är en viktig kollektivtrafiknod. Förslaget markerar denna betydelse och

bidrar till att stärka Odenplans roll som en av Stockholms mest centrala offentliga platser.

Mot denna bakgrund bedömer kontoret att planen innehåller tillräckliga bestämmelser för att säkerställa en god helhetsverkan och att ytterligare bearbetningar inte skulle innebära någon påtaglig förbättring. Därför bör motionens förslag inte föranleda någon ändring av den antagna detaljplanen.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2025 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen vidhåller de synpunkter som förvaltningen framförde år 2023 i samband med att stadsdelsnämnden fick detaljplaneförslaget för Spelbomskan 9 på samrådsremiss.

Liksom förvaltningen framförde i remissvaret, anser förvaltningen att det fortsatt är angeläget att konsekvenser för kulturmiljö, stadsbild, skugg- och vindpåverkan studeras vidare och hanteras i fortsatt planarbete. I samband med samrådsremissen framförde förvaltningen också att det hade varit önskvärt att planarbetet även omfattade intilliggande fastighet Spelbomskan 12 samt Gyldéngatan, för att bättre kunna möta behovet av att göra hela området tryggare och trivsammare.

Förvaltningen vill understryka att det är angeläget att detaljplanen bidrar till funktioner, aktiviteter och en gestaltning som ger förutsättningar för en levande och trygg stadsmiljö.

Vidare hade förvaltningen gärna sett att detaljplanen för Spelbomskan 9 innefattade bostäder samt medgav att fastigheten även fortsättningsvis kan innehålla vårdinrättningar. Invånarna i stadsdelsområdet blir allt äldre och en viktig faktor för att kunna bo kvar hemma är att det finns tillgång till stöd och service i närområdet. Läkarhuset har erbjudit vård och service i ett kollektivtrafikhärläge, vilket förvaltningen ser som fortsatt angeläget.

Förvaltningen föreslår att Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av Gabriel Kroon (SD)

1. Att exploateringsnämnden bifaller Sverigedemokraternas utlåtande som svar på remissen samt
2. Att därutöver anföra följande

Exploateringskontoret har mottagit en remiss från kommunstyrelsen angående ett förslag om att stoppa bygget på Läkarhusets tomt vid Odenplan. I motionen vill motionärerna att det nya huset som ska byggas gestaltas i sekelskiftesstil såsom andra hus kring Odenplan.

Sverigedemokraterna motsätter sig den föreslagna skyskrapan på Odenplan. Istället föreslår vi att platsen ska utvecklas med ett höghus som kombinerar modern och klassisk arkitektur.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Mats Johnsson (SD)

1. Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag och att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande:

Läkarhuset som är mycket synligt i stadsbilden har under flera decennier förstört miljön runt fastigheten som i och med att det är placerat söder om torget skuggar Odenplan under stor del av dagen. När huset nu är utrangerad får staden en möjlighet att återskapa den historiska planen. Det betyder inte nödvändigtvis att en ny byggnad ska vara en kopia av den som fanns före Läkarhuset utan att det ger plats för nytänkande om hur den nya fastigheten kan tillföra kvaliteter till området samtidigt som det kan återge stadsdelen den harmoni som funnits tidigare.

Staden missar detta tillfälle med det projekt som beslutats. Den nu föreslagna byggnaden är till och med högre än Läkarhuset och kommer att skugga torget i ännu högre grad än den tidigare. Förutom att den föreslagna byggnaden saknar de arkitektoniska kvaliteten som platsen förtjänar försöker staden och den styrande majoriteten grönvtätta projektet genom att delar av byggnaden ska utföras i trä. Det mest miljövänliga hade istället varit att återanvända de bärande betongdelarna och utifrån dessa skapa ett nytt hus. Bland de argument som används emot detta förfarandet finns bland annat att takhöjden är för låg. Det är naturligtvis nonsens. Om staden verkligen velat se på miljöfrågan i detta projekt hade ett nytt hus utgått ifrån den stomme som redan finns och skapat en fasad som bedömts passa till platsen. Om

vi hade styrt hade det varit en klassiskt inspirerad fasad, men även utan det hade i stort sett vilken stil som helst passat bättre än vad som fanns tidigare, och likaså bättre än det som föreslås.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Anders Lindman (SD)

1. Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen
2. Därutöver anför följande

Sverigedemokraterna anser att nya hus i de centrala delarna av staden generellt bör byggas i en klassisk stil som harmonierar med den äldre sekelskiftesbebyggelsen. Vi anser därför att bygget på Läkarhusets tomt skall stoppas och detaljplanerna revideras i syfte att planera för ett hus i klassisk stil.